

FUŠ – Film u školi Vam predstavlja film

NEPAROŽDERI

Oddsockeaters

Mind your socks!

Adventurous Family Animation

Based on a story by Pavel Šrut — Script Pavel Šrut and Gallna Mikišinová — Directed by Gallna Mikišinová

photography roman špaň — editors vladimír zarák — sound jan čeněk, richard wölfler — music radek milot — songs martin nedý

special effects supervisor Alkay Animation Prague - Petr Horák — design gallna mikišinová

producer cindřej Trojan, total helpart t.h.a.

co-producers czech tv - the film centre, pubees - zuzana wiskriková, zuzka orachovská (slovakia), alkay animation prague - petr horák, filmosaurus isx - arsen anton ostojčić (croatia)

narrative producer michala ošpínová — supported by státní fond kinematografie (czech republic), audiovizuálny fond (slovakia), hrvatski audiovizualni centar (croatia)

Travanj 2018.

NEPAROŽDERI (Lichožrouti)

OSNOVNE INFORMACIJE

Zemlja i godina proizvodnje: Češka, 2016.

Trajanje filma: 86 min

Žanr: animirani, obiteljski/avantura

Režija: Galina Miklínová, temeljno na knjizi Pavla Šruta

Scenarij: Pavel Šrut i Galina Miklínová

Fotografija: Tomáš Sysel

Montaža: Vladimír Barák

Zvuk: Jan Čeněk, Richard Müller

Specijalni efekti: Alkay Animation Prague – Petr Horák

Dizajn: Galina Miklínová

Glazba: Filip Míšek

Pjesme: Martin Tvrký

Producent: Ondřej Trojan, Total HelpArt T.H.A.

Koproducenti: Czech TV – the Film Centre, PubRes - Zuzana Mistríková, Lubica Orechovská (Slovačka), Alkay Animation Prague – Petr Horák, Filmosaurus Rex – Arsen Anton Ostojčić (Hrvatska)

Izvršna producentica: Michaela Syslová

Produkcija: Michaela Syslová, Luděk Valchář, Lenka Vozobulová

Distribucija: Falcon a.s.

Film je realiziran uz potporu: Státní fond kinematografie Audiovizuální fond (Slovačka), Hrvatski audiovizualni centar (Hrvatska)

Službena stranica filma: www.lichozroutifilm.cz

Najava filma: <https://www.youtube.com/watch?v=5vyLihIE7c0>

Prikladno za uzrast: DV i I. – IV. razredi OŠ

Korelacija s nastavnim predmetima: hrvatski jezik, likovna kultura, sat razrednog odjela, medijska kultura...

Teme za raspravu: adaptacija knjige, obitelj, prijateljstvo, obećanja, hrabrost, avantura, mašta, nevidljiva bića, animacija...

KRATAK SADRŽAJ

Neparožderi su malena, nevidljiva stvorenja i glavni krivci za nestale čarape. Naime, od svakog para pojedju po jednu. Mladi neparožder Hihić živi sa svojim djedom Lamorom, čiji se život primiče kraju. Hihić stoga mora pobijediti svoje strahove i izaći iz stana kako bi pronašao strica za kojeg nije ni znao da postoji. Film je nastao u češko-slovačko-hrvatskoj produkciji te se temelji na istoimenom književnom predlošku češkog književnika Pavela Štruta. Radnja prati bande malenih, simpatičnih, običnim ljudima nevidljivih bića, koji kradu po jednu čarapu iz para. Film je postao najgledaniji češki animirani film u povijesti češke kinematografije. Prikazan je na brojnim filmskim festivalima za djecu, pa tako i u sklopu dječjeg programa na posljednjem Motovun Film Festivalu.

REDATELJICA

Galina Miklínová

Nagrađivana redateljica, animatorica i ilustratorica. Rođena je 1970. godine u Ostravi (Čehoslovačka). Pohađala je Akademiju za umjetnost, arhitekturu i dizajn u Pragu i studirala u školi za film i televiziju. 1995. godine pohađala je satove animacije na Sveučilištu Humberstone u Velikoj Britaniji. Diplomirala je s filmom „The Cinema“ (1997.) za kojeg je osvojila niz nagrada u svojoj zemlji i inozemstvu. Njezin je

animirani film prikazan na međunarodnim filmskim festivalima (Stuttgart, Annecy, Rio de Janeiro, Tampere i São Paulo). Uz svoje animacijske vještine, Miklínová je također ilustratorica knjiga te dugi niz godina radi s pjesnikom i piscem Pavelom Šrutom. Osvojila je brojne nagrade i priznanja za svoje ilustracije, uključujući nagradu za Najljepšu češku knjigu, koju jednom godišnje organizira Ministarstvo kulture.

RIJEČI REDATELJICE O PRIČI NEPAROŽDERI

Originalne knjige

Svatko širom svijeta morao je bar jednom u životu izgubiti čarapu! Mora postojati dobra osnova za tu priču, zar ne? Prije nekog vremena pitala sam to pitanje pisca Pavela Šruta s kojim sam radila na seriji dječjih knjiga koje su bile dobro prihvaćene od strane kritičara i čitatelja. I tako su nastali nagrađivani „Neparožderi“. Mnogo ljudi ima svoje vlastite neparoždere kod kuće te su nam poznate njihove priče o misteriozno izgubljenim čarapama. Za priču je bilo toliko puno interesa da smo morali napraviti nastavak „Povratak neparoždera“ (Lichožrouti se vraćaju), a zatim i još jedan „Neparožderi zauvijek“ (Lichožrouti navždy). Knjige su univerzalno shvaćene i prevedene na više jezika.

Fokus

Neparožderi su vrlo atraktivna tema za animirani film. To je koncept cjelovečernjeg obiteljskog animiranog filma temeljenog na knjigama: što za djecu, što za odrasle; to je nešto što radim i u kratkim animacijama i ilustracijama knjiga. Utvrđivanje veze između dva svijeta (koristeći baze poput nade, bojazni i radosti tih čarapojedaca i njihova suživota s ljudima) pruža širok raspon za umjetničku razigranost, koja je jako važna značajka animiranih filmova. Neparožderi su specifični, smiješni i vizualno atraktivni mali čopori koji vide naš svijet iz perspektive bića visokog oko 30-ak centimetara.

Pripreme, tehnologija i snimanje

Prije početka snimanja, bilo je od ključne važnosti razviti likove neparoždera kao novu vrstu stvorenja. Njihovi pokreti i sinkronizacija usana su trebali biti naročito razvijeni. Fizionomija im je različita od ljudske, a njihova glavna posebnost u izgledu je ujedinjene usta s nosom, koja definira i značajno utječe na njihove izraze lica.

Tehnologija koja se koristila za izradu filma je CGI (computer-generated imagery), računalno generirana slika. Na jednoj od dvije glavne razine, film istražuje pitanje postojanja neparoždera kao vrste. Zahvaljujući realizmu kojeg proizvodi, računalna animacija omogućila je održavanje delikatne ravnoteže između uvjerljivosti i fikcije te je bila fantastičan alat za stvaranje tjelesnog oblika neparoždera. Neparožderi su formirani od tekstila, a CGI programi omogućuju njihovo rastezanje, transparentnost, uvijanje itd .

Vizualna forma filma

Vizualni aspekt animiranog filma je, naravno, presudan. Kao tvorac izvorno ilustrirane forme neparoždera kao „vrste“, željela sam zadržati umjetnički cilj, nacrtati razliku između autentičnog crtanja i standardne 3D tehnologije te rukovati svim predmetima koje treba modelirati i prekriti posebno pripremljenim teksturama. To je pomoglo da se izbjegne osjećaj umjetnog kojeg ova tehnologija donosi i daje predmetima i figurama, te da se stvori osjećaj autentičnosti.

Neparožderi su film za cijelu obitelj

Djeca će se smijati i bojati se. Ali djeca se vole bojati, osobito kad se na kraju sve dobro završi. Vjerujem da će svatko naći nešto što mu se sviđa. Svijet neparoždera je čaroban. Film je također akcijski spektakl. Željeli smo se razlikovati od najnovijih čeških dugometražnih animacija, koje su tipično višestruke priče složene zajedno. Željeli smo stvoriti kompaktnu, neobičnu i dirljivu komičnu priču o malom neparožderu u velikom svijetu.

Galinine ilustracije za film:

Ekspresije lica likova

Skica kupaonice iz filma

Skica likova

PRIJEDLOG OBRADE FILMA NA SATU

VIŠE O FILMU

Junaci ovog filma su neobična bića koja unose nemir u domaćinstva, jer jedu čarape koje zbog toga ostaju bez svog para. Njihova tijela su izgrađena od tkanine te mogu biti u životnoj opasnosti ako im se tijela smoče. Životi tih malih stvorenja i njihovog najvećeg protivnika, usamljenog profesora Ota, okupili su se u priči o glavnom junaku, mladom neparožderu plave boje, Hihiću, čije su avanture prikazane u filmu. Život njegova djeda Lamora, s kojim je odrastao, se bliži kraju te Hihić mora prevladati svoje strahove, napustiti dom u kojem je dotad živio i potražiti svog strica zvanog Padre, za kojega dosad nije ni znao. Hihić gradi svoju hrabrost na učenjima svoga djeda: ljubavi prema obitelji, dobrim manirima i zapovijedima za neparoždere. Trudi se ostati vjeran svojim vrijednostima i kada dođe u Padreovu kuću. Padre predvodi grupu neparoždera koji se skrivaju pod tavanom kuće u kojoj živi i luckasti profesor Oto koji svim silama želi dokazati svijetu da mali neparožderi doista i postoje. Problem nastaje kada druga skupina neparoždera, zvani Kojoti, pokuša zavladata terenom kojeg kontrolira Padre i ukrasti njegovu zalihu čarapa. Hihić nastoji pomoći i izboriti se za svoje mjesto u grupi kao i za svoju obitelj. Kada prekrši dva osnovna neparožderska pravila: "Nikad ne uzmi cijeli par" i "Drži se blizu ljudi, ali nikad preblizu", to čini samo kako bi spasio obitelj. Biti neparožder je jedna velika avantura. Za pronaći novu obitelj, izboriti se za nju i zaštititi je te naučiti kako suživjeti s ljudima, treba imati mnogo hrabrosti.

Pozadina ove priče uključuje dvije suprotstavljene bande neparoždera i predstavlja sukob između dvije generacije i dva sustava vrijednosti. Pavel Šrut, koscenarist i autor izvornih knjiga, upućuje nas na sličnosti između njihovog svijeta i ljudskog svijeta. Glavna poruka filma glasi: **"Obitelj je najvažnija. Držite se svoje obitelji, volite svoju obitelj i učinite sve što je u vašoj moći kako biste svoju obitelj držali snažnom, jer imate samo jednu obitelj na ovom svijetu, bez obzira jeste li ljudi ili neparožderi."**

DEFINIRANJE ANIMIRANOG FILMA

Animirani film je film nastao snimanjem crteža, crtanih ljudskom rukom ili na računalu. Tvorac prvog animiranog filma je Emile Reynaud, a prikazan je 28. listopada 1892. godine. Najpoznatiji tvorci crtanih filmova su Walt Disney, Chuck Jones, Winsor McCay, Osamu Tezuka, Hayao Miyazaki, William Hanna, Joseph Barbera, Dušan Vukotić...

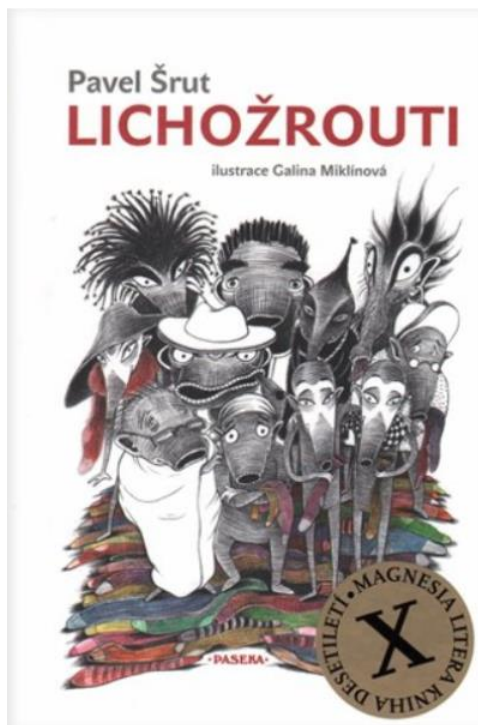
Za razliku od igranog filma ili dokumentarnog filma, u animiranome filmu su likovi i pozadina uglavnom nacrtani ili proizvedeni od drugih materijala: lutaka, prirodnih predmeta, artefakata, plastelina, pijeska... Prema stilskim oznakama u animiranome filmu postoji slična podjela kao i u igranim filmovima – prema dužini i žanrovima. U klasičnom animiranom filmu pripremni stupanj proizvodnje predstavlja razrada ideje ili teme u scenarij. Na osnovi scenarija izrađuje se knjiga snimanja koju u animiranome filmu tvori niz crteža, grupiranih u kadrove i sekvence, a koji ilustriraju radnju zamišljenoga filma, njegove bitne stilske i sadržajne karakteristike. Uz crteže, u knjizi snimanja naznačuju se i pokreti kamere (vožnje, panorame), montažne spona (pretapanja, zatamnjenja, odtamnjenja) te naznake za dijalog, šumove i glazbu. **Animirani filmovi stvaraju iluziju kretanja nizanjem sličica od kojih je svaka malo drugačija. Te se sličice u pravilu izmjenjuju brzinom od 24 kadra u sekundi.** S obzirom da je za animirani film potrebno umijeće crtanja, slikanja, takav se film može smatrati stanovitim prijelaznim, graničnim područjem između slikarstva i filma. Moderni animirani film započinje u 1930-im na filmovima A. Alexéieffa, L. Reiniger, B. Bartoscha i N. McLarena, a nakon Drugog svjetskog rata naglo se širi (proizvodi se gotovo na svim kontinentima) u punoj raznolikosti i bogatstvu umjetničkog izraza.

Povijest animiranog filma u Hrvatskoj počinje dvadesetih godina prošlog stoljeća s animiranim filmovima koji su reklamirali čaj i pastu za cipele. Tridesetih godina također se radilo na cijelom nizu animiranih filmova za potrebe reklama proizvoda i tvrtki, dok su se nešto kasnije počele raditi i ozbiljnije animacije. **U razvoju animacije u Hrvatskoj svakako valja izdvojiti Zagrebačku školu crtanog filma koja je polovicom pedesetih godina prošlog stoljeća pokrenula sasvim novu koncepciju animiranog filma. Prvi veliki uspjeh Zagrebačke škole crtanog filma jest Grand Prix u Veneciji za crtani film „Samac“, Vatroslava Mimice, dok zlatno razdoblje zaključuje nagrada Oscar za film „Surogat“, Dušana Vukotića iz 1962. godine.** Ova jedinstvena škola animacije dala je europskoj filmskoj baštini više od 400 naslova vrijednih animiranih ostvarenja koja su i nagrađena s više od 400 najprestižnijih nagrada širom svijeta.

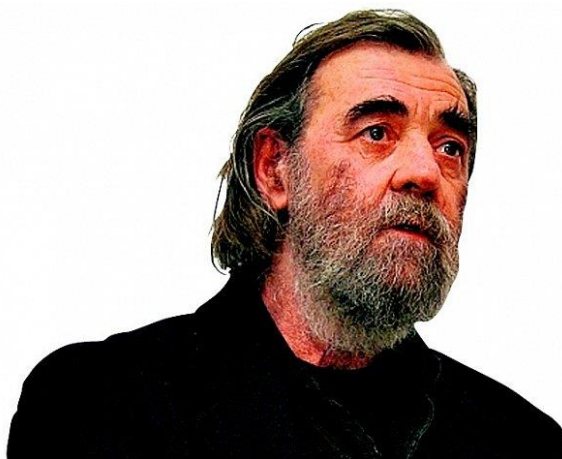

ADAPTACIJA KNIŽEVNOG DJELA

Kao što smo već ranije naveli, film „Neparožderi“ je temeljen na istoimenoj nagrađivanoj knjizi iz 2008. godine, autora Pavela Šruta i ilustratorice Galine Miklinove. **Adaptacija književnog djela je prilagodba književnog djela (ili nekih njegovih dijelova) za drugu namjenu.** U adaptaciji se djelo pretvara u drugi umjetnički oblik. Književna djela se najčešće adaptiraju u kazališne komade ili filmove. U novije vrijeme popularnost kazališne adaptacije uvelike je zamijenila filmska adaptacija. **Filmska adaptacija je prilagodba književnog djela za izvođenje na filmu. Kod filmske adaptacije djelo mora biti preoblikovano kako bi se njegove književne komponente mogle zamijeniti filmskim komponentama.** Svi opisi okoline i vanjski opisi likova pretvaraju se u vizualne elemente filma, monolozi su najčešće prikazani kao akcije bez riječi (iako nekada narator iz knjige može postati narator i u filmu), a dijalozi postaju razgovori u filmu. Filmska verzija književnog djela zapisuje se u scenarij, zbog čega se književno djelo često mora kratiti i preoblikovati kako ne bi bilo previše dugo u svojoj filmskoj formi. Kao i kod kazališne adaptacije, ni filmska ne smije narušiti dotadašnju vrijednost djela, ne smije mijenjati glavnu temu, karaktere likova, niti ideju književnog djela.

Naslovnica knjige

Pavel Šrut, češki pjesnik i pisac, autor knjige Neparožderi

PITANJA I ZADACI ZA UČENIKE/CE

Film otvara razne teme za raspravu kod kuće i u školi, poput: adaptacije knjige, obitelji, prijateljstva, obećanja, hrabrosti, avanture, mašte, nevidljivih bića, animacije... Nakon projekcije filma i kratke emocionalno-intelektualne stanke, upitajte učenike/ce kako ih se dojmio film:

- Što vam se svidjelo u filmu, a što nije? Zašto?
- Koje je osjećaje film u vama pobudio?
- Koja je vaša omiljena scena iz filma? Što se u njoj događa?
- Da li vam je film bio zanimljiv, uzbudljiv, tužan, smiješan, uvjerljiv?
- Biste li film preporučili svojim prijateljima i prijateljicama?
- Usporedite vaša iskustva u razredu. Svoje dojmove učenici/e mogu izraziti crtežom, sastavkom ili razgovorom.

Nakon toga, u razredu bi uslijedila istraživačka rasprava kroz niz pitanja koja nameće ovaj film, s time da bi ih nastavnici/ce trebali prilagoditi ovisno o dobi učenika/ca.

- Što je animirani film?
- Pojasnite pojam adaptacije književnog djela.
- Iako su „Neparožderi“ izvorno češki film, likovi u filmu govorili su hrvatski. Zna li kako nazivamo takav film? (sinkronizirani film)
- Koja je vrsta animiranog filma je film „Neparožderi“? Koje vrste animiranih filmova poznajete? (računalna animacija, crtani, lutkarski, stop-animacija)
- Koja je tema ovog filma?
- Tko je glavni lik filma? Da li vam se svidio? Koje su njegove osobine?
- Koji lik u filmu vas se najviše dojmio?
- S kime i gdje živi Hihić?
- Zna li u kojem gradu se odvija radnja? (Prag)
- Zna li gdje se nalazi Češka? Pokažite je na karti.
- Što su neparožderi? Opišite njihov izgled. Čime se hrane?
- Tko može vidjeti neparoždere?
- Koje su dva glavna pravila za neparoždere? („Uvijek uzmi jednu čarapu.“ „Drži se blizu ljudi, ali nikad preblizu.“) Da li se svi drže tih pravila?
- Tko su negativci u filmu?
- Kako rođaci prihvaćaju Hihića?
- Možete li neparoždere usporediti s nekim stvarnim bićima? Primjerice životinjom?

- Što je zajedničko, a što različito neparožderima i ljudima? (Imaju sličan način života, žive u zajednicama, većinom obiteljima, imaju društvene podjele, primjerice dijele se u bande, hodaju na dvije noge, imaju mogućnost govora,... Različiti su po izgledu: fizionomiji lica i tijela, neparožderi su malena bića, izgrađena od tkanine, hrane se jedino čarapama...)
- Tko sve čini vašu obitelj? Zašto je obitelj važna?
- Kakav je profesor Oto? Da li ste promijenili mišljenje o njemu u odnosu na početak filma? (U početku je djelovao kao negativac, želio je uhvatiti neparoždere i time dokazati njihovo postojanja te tako osvojiti Nobelovu nagradu, no kada ga Hihic spasi odlučuje se odužiti i shvaća da neparožderi nisu zla bića te počne s njima dijeliti kuću u slozi.)
- Kakvi su Padre i njegovi sinovi? (Konstantno bespotrebno skupljaju i gomilaju čarape, imaju više od potrebnog no kasnije shvaćaju da mogu živjeti i sa puno manje.)
- Većina priča, bilo da je riječ o romanu, filmu ili stripu, sastoji se od svojeg početka, sredine i kraja. Na koliko dijelova možemo podijeliti ovu filmsku priču? Koji su prijelomni trenuci u filmu? Odredite redoslijed događaja i svakom dijelu filmske priče pridajte naslov. Samu shemu možete nacrtati na ploči. (Možete se služiti sljedećim smjernicama: Uvod – upoznavanje glavnih likova i konteksta; Zaplet – nastaju prvi problemi; Središnji dio filma – likovi su suočeni s preprekama koje moraju prevladati; Rasplet – prevladavanje prepreka i rješavanje problema.)
- Koja je glavna pouka filma?
- Kojom biste ocjenom od 1 do 5 ocijenili ovaj film? Napišite filmsku kritiku. Za inspiraciju, možete pročitati neku filmsku recenziju s interneta. Vaš osvrt mora imati naslov filma, kratki sažetak, što vam se svidjelo u filmu, a što ne, možete spomenuti i druge filmove koji su slični ovom filmu. Za kraj dajte svoju zaključnu ocjenu i opravdajte svoje mišljenje.

IZVORI:

- <http://www.kviff.com/en/programme/film/4822417-the-oddsocketeaters/>
- <http://tha.cz/filmy/te-oddsockseaters-lichozrouti.html>
- <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=2819>
- [https://www.alkay.cz/content/text/en/?projects/feature films/the oddsocketeaters](https://www.alkay.cz/content/text/en/?projects/feature%20films/the%20oddsocketeaters)
- <https://www.lektire.hr/adaptacija-knjizevnog-djela/>
- 925-oddsocketeaters_presskit_eng

Rezervacije termina i dodatne informacije:

Tamara Zec, koordinatorica FUŠ-a
099 493 8354 / fus@kinovalli.net

Filmska ponuda i dodatne informacije:

Tanja Miličić, voditeljica Kina Valli
222 703 / info@kinovalli.net

Edukativni materijali: Tamara Zec

Kako bi Kino Valli poboljšalo produkciju kvalitetnih filmskih naslova za djecu i mlade, voljeli bismo dobiti i povratnu informaciju učenika/ica, učitelja/ica i profesora/ica. Svoje osvrte i razmišljanja možete nam slati na fus@kinovalli.net.

KINO Valli'

Projekt FUŠ realiziran je uz potporu:

Hrvatski
audiovizualni
centar
Croatian Audiovisual Centre

European Children's
Film Association
Association Européenne du Cinéma
pour l'Enfance et la Jeunesse

